

Kommentar i Berlingske Tidende den 7-jun-2010:

Den næstbedste undersøgelse

Af Kaare Rübner Jørgensen - mag.art. formand for »Vi er også kirken«

»Nu får vi altså den næstbedste løsning, og den bliver dyr. Meget dyr. Man spørger unægtelig, hvordan en kirke, der har et årligt underskud på seks millioner, har råd til den. Men kirken har nu heller ikke råd til at lade være, hvis tilliden til den skal genoprettes.«

Hele undersøgelsen af katolske præsters mulige overgreb står og falder med én ting. Nemlig om de mennesker, advokaten ønsker at tale med, også vil fortælle ham, hvad de ved. Men de vidner ikke under vidneansvar og er ikke tvunget til at udtale sig. Kommissionen burde være nedsat af regeringen.

Den 31. maj 2010 offentliggjordes det kommissorium, advokat Lars Kjeldsen og den katolske kirkes ledelse er blevet enige om for den uvildige undersøgelse af katolske præsters og ansattes seksuelle overgreb på børn, unge og voksne.

Det er et omfattende kommissorium, der synes at tage alt med, så man kan egentlig kun være tilfreds. Punkt 5, der omhandler en undersøgelse af, om kirken i Danmark har søgt »at neddykke eller forhindre opklaringen af eventuelle sager om seksuelle krænkelser af børn og unge«, er dog nemt at besvare, for det har den! Det har journalisterne på Berlingske Tidende kunnet dokumentere.

Jeg kan desuden oplyse, at jeg såvel i 2002 som i 2004 og 2005 sendte indlæg til bispedømmets 14-dages blad Katolsk Orientering, hvori jeg opfordrede biskoppen til at undersøge, om der havde været flere sager end de to, Berlingske Tidende den 28. april 2002 kunne oplyse, at han havde kendskab til. Indlæggene blev aldrig trykt, hvilket viser, at det var et emne, der ikke måtte diskuteres. Men det er selvfølgelig rart at få konstateret, hvor systematisk og omfattende denne kirkelige fortielse har været.

Når advokaten skal undersøge sager helt tilbage til 1890, kan man også nævne forfatteren Peter Schindler (død 1966). I 1919 opførte han sig »uanstændigt« og blev sendt på sygeorlov i Italien. Nogle år senere kom han tilbage, men i 1947 blev han igen eks-pederet til Rom, hvorfra han ikke fik lov til at vende tilbage før året for sin død. I sine erindringer skriver han, at han havde problemer med at undgå at føle sig tiltrukket af drenge, hvorfor man kan spekulere på, om denne langvarige bortvisning fra Danmark kunne skyldes om ikke uterlig opførsel, så at han blev betragtet som en 'sikkerhedsrisiko'? Det kunne være interessant at få at vide.

Jeg undrer mig endvidere over formuleringen af punkt 6 i afsnittet om undersøgelsens omfang, at det her hedder »efter omstændighederne at undersøge og beskrive visse henvendelser, som før den 1. august 2010 er rettet til Den Katolske Kirke i Danmark vedrørende seksuelle krænkelser af voksne (myndige) i perioden«. Hvorfor disse indskrænkninger (»efter omstændighederne« og »visse«), når de ikke findes i de foregående fem punkter, der handler om at undersøge samtlige henvendelser vedrørende krænkelser af unge under 18, om kirken har haft kendskab til krænkelserne m.v. Jeg savner svar på, om det vil sige, at ikke alle henvendelser skal undersøges? Skal advokaten for eksempel ikke beskæftige sig med biskop Suhrs seksuelle 'meriter' (biskop 1938-1964, død 1997)?

Angående grundlaget ser det også fornuftigt ud, for advokaten vil få adgang til alt materiale, der er i kirkens besiddelse. Det vil sige også til akter, der ligger i det hemmelige arkiv. Forhenværende biskop Hans Martensens arkiv ligger ifølge oplysninger usorteret i 60 arkivkasser, så det bliver et større og vel også temmelig tidskrævende arbejde at gå det igennem.

Ekspertbistand skal han også have. Kommissoriet nævner som eksempel herpå psykologisk bistand, men for mig er det mere sandsynligt, at han må indkalde lærere fra Københavns Universitet for at forstå de breve, der findes i arkivet på sprog, advokaten ikke selv mestrer. Det være først og fremmest på latin og italiensk, men sikkert også på andre sprog.

Og selv om han så får teksterne oversat, skal breve fra Vatikanet forstås i en kirkejuridisk sammenhæng, som man ikke kan forvente, at han som dansk jurist har kendskab til. Altså må der indhentes bistand fra udlandet.

Hele undersøgelsen står og falder imidlertid på én ting. Nemlig om de mennesker, advokaten ønsker at tale med, også vil fortælle ham, hvad de ved. Det lægger advokaten selv ikke skjul på. At tvinge dem dertil kan han ikke, for hans undersøgelser har juridisk set karakter af en privat undersøgelse. Det er derfor, at jeg oprindeligt havde ønsket, at det havde været regeringen og Folketinget, der havde nedsat kommissionen og udstyret den med beføjelser, således at indkaldte vidner ikke kunne undslå sig, og at de blev afhørt under vidneansvar.

Jeg kunne godt forestille mig, at der vil være flere, der ikke ønsker at lade sig interviewe. Vil biskop Martensens generalvikar, dvs. hans næstkommanderende og nærmeste rådgiver, fortælle om, hvordan sagen »R« fra 1984 blev behandlet på bispekonkretet? Vil advokaten via cpr-registret kunne finde R's kæreste, der må betragtes som kronvidne i sagen? For som den står nu efter interviewet med præsten i Berlingske Tidende sidste søndag, er det påstand mod påstand. Med mindre altså advokaten kan finde optegnelser om den i biskop Martensens rodede arkiv.

Nu får vi altså den næstbedste løsning, og den bliver dyr. Meget dyr. Man spørger unægtelig, hvordan en kirke, der har et årligt underskud på seks millioner, har råd til den. Men kirken har nu heller ikke råd til at lade være, hvis tilliden til den skal genoprettes.